Č. 10.667.

Zaměstnanci veřejní. — Samospráva obecní. — Řízení správní (Slovensko): * Rozhodnutí okresního úřadu, vydané na základě § 2 vl. nař. č. 96/1928 Sb. o odvolání ve věci služebního příjmu obecního úředníka v zemi Slovenské, není konečné, nýbrž podléhá podle čl. 8 odst. 1 org. zák. č. 125/27 dalšímu opravnému prostředku na zemský úřad.

(Nález ze dne 30. června 1933 č. 19.366/31.)

Prejudikatura: srov. Boh. A 10.597, 10.628, 10.638/33 a j.

Věc: David S. v S. (adv. Dr. Arn. Gütig z Prahy) proti okresnímu úřadu v Galantě (za zúč. stranu obec S. adv. Dr. Ivan Klouda z Benešova) o úpravu služebního poměru.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

Důvody: Obecní zastupitelstvo v S. jednalo ve schůzi, konané dne 26. srpna 1925 o schválení obecního organisačního statutu, který byl navržen obecní radou, a který v § 37 obsahoval i úpravu služebního poměru a požitků obecního zvěrolékaře, a usneslo se statut ten přijmouti s tím omezením, že, pokud se vztahuje na obecního zvěrolékaře, uvede se v platnost jen zvláštním rozhodnutím obecního zastupitelstva, a že do té doby platí dosavadní ustanovení. — Podle výměru okresního úřadu v Galantě z 21. ledna 1925 schválil okresní výbor okresu g.-ského organisační statut obce S., schválený obecním zastupitelským sborem dnem 26. září 1925.

Dne 1. června 1927 usnesla se obecní finanční komise předložiti obecnímu zastupitelstvu návrh, aby § 37 obecního organisačního statutu byl nahražen novým zněním, v němž uvedeny služební povinnosti zvěrolékařovy a jeho služební požitky, mezi nimiž bylo také ustanovení, že jeho roční plat činí 12.000 Kč a že pensijního nároku nemá. Tento návrh obecní zastupitelstvo ve schůzi, konané dne 2. června 1927, schválilo s doložením, že se tím nahražuje § 37 obecního organisačního statutu. Okresní úřad v Galantě nař. rozhodnutím zamítl odvolání st-lovo, podané z usnesení obecního zastupitelstva v S. z 2. června 1927. — — —

O stížnosti uvažoval nss takto:

Stížnost namítá především, že poučení nař. rozhodnutí o tom, že výrok ten nepodléhá dalšímu opravnému prostředku, odporuje předpisům zák. o organisaci politické správy č. 125/27 a že jest proto vadné. Tím přivádí stížnost na přetřes otázku, ke které musil nss přihlédnouti vzhledem k ustanovení §§ 4 a 5 svého zák. také z povinnosti úřední. O otázce té uvážil nss toto:

Nss vyslovil sice v nál. Boh. 9269/21, 9646, 9967, 10.107, 10.121 a 10.123/32 na základě výsledku svého odborného plena z 25. dubna 1932 právní názor, že rozhodnutí okresního úřadu, vydané od 1. července 1928 počínajíc na Slov. a Podk. Rusi ve věcech, v nichž podle právního stavu, platného před tímto dnem, rozhodovaly župní úřady jako nástupci adm. výborů jakožto jediné stolice správní a které byly podle § 2 nař. č. 96/28 na okresní úřady přeneseny z působnosti zem. úřadů, jest

konečné. Názor tento podroben byl podle § 10 jedn. ř. revisi v adm. plenu ze dne 22. května 1933, které dospělo k opačnému závěru v podstatě z těchto úvah:

Zákon o organisaci politické správy č. 125/1927 Sb. hlava I. má dvě části: Část prvá (čl. 1—13) obsahuje základní normy o kompetenci politické správy a o řízení, část druhá (§§ 1—101), upravuje pak organisaci politické správy a působnost jednotlivých jejích orgánů. Paragrafy 4 a 5 vymezují věcnou kompetenci nových okr. a zem. úřadů. O tom, podléhají-li rozhodnutí nebo opatření těchto úřadů opravným prostředkům a event., jaký jest při tom pořad instanční, nemají paragrafy ty žádného ustanovení a nelze z nich pro otázku onu pranic vyvoditi. V souvislosti s těmito předpisy kompetenčními dává § 8 cit. zák. vládě zmocnění, aby »k zjednodušení a sjednocení správy« přenesla »některé záležitosti«, které spadají do působnosti okr. úřadů, na úřady zem. nebo naopak.... Podle toho mohla vláda přenésti nařízením na okresní úřad toliko věcnou kompetenci, kterou měl dosud zem. úřad, a vyčerpávalo se oprávnění vlády v tomto směru právě toliko v přesunu uvedené věcné kompetence na stolice nižší. Jinými slovy: vláda se § 8 zmocňuje, aby cestou nařízení měnila kompetenční předpisy §§ 4 a 5 org. zák., po příp. — přesunem s ministerstva na zem. úřad — té doby platné předpisy o věcné kompetenci min. Podléhá-li rozhodnutí okr. úřadu, vydané v základě přesunu této kompetence, opravnému prostředku, a jaký jest instanční pořad, nařízením tím ustanoveno býti nemohlo a nemůže z něho býti řešeno. Otázku tu normuje ex professo zásadní norma v části prvé čl. 8 org. zák., která ustanovuje, že pokud opravný prostředek není vyloučen, lze se odvolati z rozhodnutí (opatření a nálezu) okr. úřadu k zem. úřadu a, rozhoduje-li tento úřad sám v I. stolici, z jeho rozhodnutí (opatření) k příslušnému min. Tím jest vysloveno jednak, že ve věcech vnitřní správy svěřené úřadům politickým jest proti rozhodnutí, které učinil úřad okresní nebo úřad zemský v I. stolici, zásadně přípustno odvolání k úřadu vyššímu, jednak, že pořad instanční jest omezen zásadně na dvě stolice. Zásada prvá platí potud, »pokud opravný prostředek není vyloučen« a dochází potvrzení v ustanovení odst. 2 věty 2 čl. 8, z něhož vysvítá a contrario, že v jiných věcech, nežli tam uvedených, zákon nechce, aby okresní úřad rozhodoval s platností konečnou. Že opravný prostředek »jest vyloučen«, možno již podle gramatické interpretace uznati jenom tam, kde zákon positivně vyslovuje, že proti tomu kterému rozhodnutí odvolání nepřipouští, dávaje tím jasně najevo, že rozhodnutí to má býti konečné. Je-li toto vyloučení opravného prostředku vysloveno v zákonu organisačním či v nějaké normě pozdější, či v nějaké normě dřívější, je lhostejno, výhrada »pokud opravný prostředek není vyloučen«, zahrnuje všechny tyto případy.

Tomu nepřekáží ani skutečnost, že v oblasti správního práva uherského platil princip specielního a individuelního vymezení pořadu instančního, t. j., že opravný prostředek byl přípustný pouze tam, kde to nějaká právní norma (ať generelní ať specielní) výslovně ustanovila (srv. Boh. A 4266/24). Jak bylo již uvedeno, sluší pohlížeti na prvý odstavec čl. 8 org. zák. č. 125/27 nejenom jako na normu, která omezuje pořad trojinstanční na dvojinstanční, nýbrž jako na normu obsahu posi-

tivního, jež zavádí pořad dvou stolic všude tam, kde posud nebyl, pokud výslovným předpisem opravný prostředek není vyloučen. Sluší proto i pro oblast býv. uherského práva připustiti od účinnosti organisačního zákona na území tom, t. j. od 1. července 1928 pořad dvou stolic i v těch případech, kde tam dosud byla v té které věci instance jen jedna, ovšem vyjímajíc případy, v nichž výslovně jest řečeno, že opravný prostředek z rozhodnutí I. stolice jest vyloučen.

Při tom nutno však ještě uvážiti, že ten který zákon, vylučuje opravný prostředek, měl před sebou úřad, zaujímající určité postavení v hierarchickém pořadu úřadů, a určitým způsobem vybavený a že vyloučení dalšího opravného prostředku mělo svůj důvod ne tak ve snaze zkrátiti instanční pořad, jako daleko spíše v úvaze, že úřad takto uzpůsobený poskytuje dostatečné garancie správného rozhodnutí věci. Přiznání atributu konečnosti má tedy svůj důvod ve specifickém uzpůsobení úřadu toho kterého stupně. Nelze proto vyloučení instanční kontroly prostě mechanicky aplikovati podle čl. 8 org. zák. tehdy, když kompetence onoho úřadu v základě § 8 přenesena byla na úřad hierarchicky nižší a tedy normálně méně dokonale vybavený, neboť potom ratio legis už tu nedopadá.

Norma čl. 8 o přípustnosti opravných prostředků a instančním pořadu postihuje jako výlučné pravidlo v těchto směrech platné rozhodnutí a opatření okr. úřadu, vydaná u výkonu jeho kompetence podle § 4 org. zák., ale také rozhodnutí a opatření tohoto úřadu vydaná u výkonu kompetence určené jemu vládním nařízením podle § 8. Nařízení takové má sice v důsledku ustanovení § 8 derogatorní moc vůči kompetenčním předpisům §§ 4 a 5, resp. vůči předpisům té doby platným, vymezujícím věcnou kompetenci min., nemůže se však dotknouti platnosti norem čl. 8, které naopak, pokud se týče přípustnosti opravných prostředků a instančního pořadu, samočinně projeví svoje účinky, jakmile nařízením vydaným podle § 8 byla vytvořena nová situace kompetenční. Vl. nař. podle § 8 vydané může toliko stanoviti, kterému úřadu přísluší ta která věc v první politické stolici; je-li proti rozhodnutím tohoto úřadu přípustno odvolání a jaký je instanční pořad, o tom nemůže nařízení disponovati, neboť tato otázka se řídí výlučně zákonnou normou čl. 8. Nelze uznati, že by vl. nař. spolu s kompetencí přenášelo také »konečnost rozhodnutí«, neboť to by se vůbec vymykalo z rámce zmocnění § 8, a nař., pokud by tak chtělo učiniti, bylo by protizákonné a neplatné.

Dosavadní úvahy, čerpané z výkladu čl. 8 a §§ 4, 5 a 8 org. zák. podporovány jsou také úvahou čerpanou z motivů § 8 org. zák. Odst. 1 tohoto paragrafu zmocňuje vládu k přesunům věcných kompetenci »k zjednodušení a sjednocení správy«. Oba motivy jsou tu jmenovány souřadně. Dlužno tedy nařízení vydaná na základě § 8 vykládati pokud možno tak, aby obojího tohoto účelu bylo dosaženo. Tomu nevyhověl výklad zastávaný shora cit. prejudikáty, neboť — i když ve svých výsledcích vedl k většímu zjednodušení správy ve smyslu kratšího instančního pořadu — nejen nedociloval jednotnosti instančního pořadu v oblasti býv. rak. práva a v oblasti býv. práva uher., nýbrž naopak docházel dokonce k různému instančnímu pořadu v stejných materiích, jednak v zemi České, jednak v zemi Moravskoslezské a dosavadní jednotnost v těchto obvodech tříštil.

Z předeslaného vysvítá, že není konečným prvostupňové rozhodnutí okr. úřadu, bylo-li naň na základě § 8 č. 1 org. zák. přesunuto rozhodování se zem. úřadu, jehož výrok byl konečným.

V daném případě šlo o určení výše služebních příjmů st-le jako obecního zvěrolékaře a tedy zaměstnance obecního. O nárocích obecních zaměstnanců na služební příjmy rozhodoval na území býv. státu uher. podle § 25 zák. čl. XXII:1886 a § 27 bodu 1 zák. čl. XXVI:1896 municipální výbor jako poslední stolice správní, jejíž rozhodnutí bylo lze naříkati jen stížností k býv. ss uherskému. Na místo municipálního výboru nastoupily po zavedení župního zřízení zákonem č. 126/20 župní úřady, které rozhodovaly v otázkách těch s platností konečnou. Tato kompetence přešla podle § 5 odst. 1 org. zák. č. 125/27 na zem. úřady a byla přenesena s těchto podle § 2 bodu 1 vl. nař. č. 96/28 na úřady okresní. Zem. úřad rozhodoval s platností konečnou, nikoli ovšem na základě odst. 1 čl. 8, nýbrž na základě odstavce 2 téhož článku, který obsahuje samostatnou normu toho obsahu, že z rozhodnutí zem. úřadu jako odvolacího — bez rozdílu, jaký úřad nebo orgán rozhodoval v stolici prvé — další odvolání není přípustno. Přesunem podle vl. nař. č. 96/28 na úřady okresní byla pro úřady tyto založena věcná kompetence rozhodovati ve sporech obecních zaměstnanců s obcemi o služební příjmy v II. stolici — nic víc. Pro otázku, je-li toto rozhodnutí konečné čili nic, je rozhodna norma odst. 1 čl. 8 org. zák. Podle této normy je z rozhodnutí okr. úřadu zásadně přípustno odvolání k úřadu zemskému, pokud není vyloučeno. Vyloučeno však není, neboť odst. 1 § 8 org. zák. č. 125/27 zavedl pořad dvou stolic politických i tam, kde dosud nebyl a není předpisu, který by odvolání z rozhodnutí I. stolice ve věcech služebních příjmů obecních zaměstnanců v zemi Slov. výslovně vylučoval.

Právní předpisy, jež nař. rozhodnutí na konci svého odůvodnění cituje jako oporu právního názoru, že proti němu není v instanční cestě opravného prostředku, totiž § 28 a bod I § 30 zák. čl. XXVI:1896, jež odporují nové úpravě opravného řízení ve čl. 8 zák. č. 125/27 o organisaci politické správy, nutno uznati zrušenými, jak plyne z předpisu odstavce 3 druhé hlavy téhož zák. a contrario.

Není tedy rozhodnutí okr. úřadu, vydané o odvolání proti usnesení obce v zemi Slov. o služebních příjmech obecního úředníka, konečné, nýbrž podléhá dalšímu opravnému prostředku na zemský úřad.

Nebylo tudíž nař. rozhodnutí konečným rozhodnutím ve smyslu § 5 zák. o ss, a byla by proto stížnost podaná k nss-u nepřípustna. Ježto však st-l podal stížnost k nss-u, byv k tomu sveden nesprávným poučením právním o opravném prostředku, jehož se mu dostalo v nař. rozhodnutí, nezbylo než rozhodnutí to pro vadnost řízení zaviněnou nesprávným právním poučením zrušiti podle § 6 zák. o ss. Bude na žal. úřadě, aby vydal stranám rozhodnutí nové, opatřené správným poučením ve smyslu úvah shora uvedených. Meritorními námitkami stížnosti se nss za tohoto stavu zabývati nemohl.

Č. 10.668.

Církevní věci. — Školství. — Řízení správní (Slovensko): I. Biskup (apoštolský administrátor) je legitimován k opravnému prostředku proti rozhodnutí okres. úřadu ve věci udržování řím.-